

DE RATEL

Kwartaalblad over de Huizer historie

Losse nummers € 3,50

33e Jaargang / nummer 3 / september 2014

Historische Kring Huizen

Historische Kring Huizen

Vereniging Historische Kring Huizen
postadres: Melkweg 36, 1271 TG Huizen, telefoon 035-5244003
www.historischekringhuizen.nl
E-mail: info@historischekringhuizen.nl
Facebook: facebook.com/historischekringhuizen

Bestuur

Voorzitter: mevr. I. Groothoff, Stroomzijde 28, 1261 ZW Blaricum, telefoon 035-5258792
Vice-voorzitter: M. Heemskerk, Noordwal 61, 1274 AB Huizen
Secretaris: D. Brugge, Melkweg 36, 1271 TG Huizen, telefoon 035-5244003
Penningmeester: mevr. M. Westland- Rebel, Joost Banckerstraat 77, 1272 BG Huizen, telefoon 035-5262505
Bestuurslid: S.H. van Soest, Gooimeerpromenade 102, 1277 ER Huizen, telefoon 035-5251970

Werkgroepen

In onze vereniging zijn een aantal werkgroepen of personen actief met een bepaald onderwerp. Een bijzondere plaats neemt de werkgroep Klederdracht in. Naast historisch onderzoek geeft deze werkgroep ook presentaties in Huizer klederdracht. De werkgroep Dialect is een voortzetting van de Huizer Dialect Werkgroep welke van 1972 tot 2001 zelfstandig heeft gefunctioneerd. Voor meer informatie over de werkgroepen kunt u zich wenden tot de secretaris of tot de contactpersonen:

Werkgroep Archief: D. Brugge, telefoon 035-5244003
Werkgroep Beeld en geluid: C. Sijl, telefoon 035-5252873
Werkgroep Dialect: mevrouw drs. D. van Herwerden-Eendebak, telefoon 035-5252851
Werkgroep Genealogie: mevrouw S. Scholtz-Bunschoten, telefoon 035-5241594
Werkgroep Handel en industrie: Vacant
Werkgroep Huizerdag: J.C. Rebel, telefoon 035-5260580
Werkgroep Klederdracht: mevrouw S. Scholtz, e-mail klederdrachtgroephuizen@xs4all.nl
Werkgroep Oude Begraafplaats: informatie in het archief
Werkgroep Visserij: K.H. Westland, telefoon 035-5242006

Diverse

Archief: Achterbaan 82 (*'t Schoutenhuis*), 1271 TZ Huizen, telefoon 035-5250223.
Geopend op maandag van 09.15 uur tot 14.00 uur;
uitgezonderd de eerste maandag van de maand.
Ledenadministratie: D. Brugge, Melkweg 36, 1271 TG Huizen, telefoon 035-5244003
Lidmaatschap: De bijdrage per jaar is minimaal € 15,00 per persoon of € 17,50 per gezin of voor een organisatie. Voor leden woonachtig in het buitenland geldt een toeslag. Het lidmaatschap gaat in per 1 januari. De reeds verschenen nummers van de Ratel van de lopende jaargang worden toegezonden. Het lidmaatschap wordt automatisch verlengd, tenzij voor 1 december schriftelijk bericht van opzegging is ontvangen bij de ledenadministrateur.
Giften en legaten: De vereniging is erkend als instelling van algemeen nut en betaalt daardoor minder of geen *successierechten*. Uw bijdragen, contributies, giften, periodieke schenkingen en erfstellingen kunnen fiscale voordelen bieden. Indien u meer informatie wenst, graag contact opnemen met de penningmeester.
Bankrelatie: Rabobank nummer NL50 RABO 0329 9603 69
Handelsregister: Kamer van Koophandel te Hilversum, nummer 40517042
Oprichtingsdatum: 11 oktober 1979

De vereniging stelt zich onder meer tot doel het bevorderen en verbreiden van de kennis over de cultuur, dialect, folklore, geschiedenis en klederdracht van de gemeente Huizen. Zij tracht dit doel te bereiken door steun te geven aan historisch onderzoek en het uitgeven van publicaties. Verder door het organiseren van bijeenkomsten, excursies, lezingen, presentaties en tentoonstellingen. Ook ijvert zij voor het behoud van de cultuurhistorische en karakteristieke waarden van de gemeente Huizen. Leden van de vereniging Historische Kring Huizen krijgen vier keer per jaar het verenigingsblad de 'Ratel' toegestuurd. Voorts is er vier keer per jaar een lezing met gratis entree voor leden van de Historische Kring Huizen.

Ratel

De 'Ratel' is een uitgave van de Historische Kring Huizen. Het blad verschijnt vier keer per jaar in de maanden februari, mei, september en december. De inhoud valt onder verantwoordelijkheid van de redactie, behoudens bestuursmededelingen.

Redactiecommissie: Klaas Westland, Janny Stevens-Melein, telefoon 035-5250977
Eindredactie: Wendy van Noppen, telefoon 035-5253783
Redactieadres: mevrouw W. van Noppen, Brede Englaan 12, 1272 GS Huizen, telefoon 035-5253783
E-mail: ratel@historischekringhuizen.nl
Drukkerij: Drukkerij J. Bout & Zn. te Huizen, telefoon 035-5253293
Jaarindex: F. Schraeverus

ISSN: 1384-8437
Losse nummers: € 3,50 per exemplaar of € 14,00 per jaargang plus verzendkosten. Losse nummers van de 'Ratel' zijn verkrijgbaar bij de museumwinkel van het Huizer museum of bij de secretaris.
Overname artikelen: ©2014 HKH, overname uitsluitend na schriftelijke toestemming redactie.

Kopij: Kopij, liefst vergezeld van foto's, schriftelijk inleveren op het redactieadres.
Bij voorkeur per e-mail in Word. Auteursinstructies zijn beschikbaar.

De ratel gaet

De zomervakantie is weer voorbij voor de meeste Nederlanders, maar voordat het herfst wordt, is er voor de Historische Kring Huizen nog een afwisselende septembermaand. Allereerst de excursie naar Haarlem, waarover in de volgende Ratel verslag zal worden gedaan, en dan de Huizer Dag/Open Monumentendag, onze eerste ledenavond, en de vele activiteiten rond de Oude Haven. Details in de agenda hieronder. Op 4 oktober houdt de Stichting Tussen Vecht en Eem de jaarlijkse open dag in Naarden. Nadere informatie eveneens verderop in dit blad.

Naast deze activiteiten kunt u ook op de hoogte blijven via onze eigen website die regelmatig wordt bijgewerkt. Onder 'Huizer Dialect' zijn daar bij voorbeeld geluidsfragmenten opgenomen die u kunt afluisteren en via de aan te klikken geschreven tekst kunt volgen. Wist u dat Radio 6FM iedere laatste vrijdag van de maand een kwartier aan het Huizer Dialect besteedt? U vindt de zender op 92.0 en 105.1 FM.

In juni 2014 vond de opening plaats van de nieuw ingerichte Havenstraat. In samenwerking met Drukkerij Bout en het Huizer Museum

heeft de Historische Kring Huizen foto's aangeleverd voor de fotowand, die in onze ogen er prachtig uitziet.

Verder heeft de Kring meegewerkt aan de totstandkoming van een presentatie van oude foto's in de Bibliotheek en wel op de zogenaamde Multi-Touch-Tafel. In het najaar komt er een andere presentatie; gaat u er eens kijken. Het is een andere manier om de historie van Huizen te tonen en te bekijken, net bij als de smartphone toets je met je vingers de informatie aan.

In september is het archief ook weer open op maandagen uitgezonderd de eerste maandag van de maand. Mocht u bij het opruimen nog oude papieren, foto's of filmpjes tegenkomen die ook voor anderen interessant kunnen zijn, dan houden we ons graag aanbevolen.

Graag tot ziens bij onze activiteiten.

Namens het Bestuur
van de Historische Kring Huizen,
Ingrid Groothoff, voorzitter

Agenda

6 september	Excursie naar Haarlem
13 september	Huizer Dag/Open Monumentendag
16 september 20.00 uur	Ledenavond in de Boerderij. Muzikale Verbeelding, een diapresentatie over Eindeloos Mongolië door Sjaak Verboon.
19 september	Taeje Bökkes Race
20 september	Huizer Botterdag
4 oktober	Stichting Tussen Vecht en Eem, Open Dag in Naarden
18 november 20.00 uur	Ledenavond in de Boerderij. Leven en werk van bouwmeester P.J.H. Cuijpers, een dialezing door Dick Keijzer

Van de redactie

Errata: in de Ratel van mei 2014, blz. 6, staat in de kop tweemaal 1914 in plaats van 1913 en in de één na laatste regel van de inleiding moet uiteraard ook 1914 gewijzigd worden in 1913. We beginnen deze nieuwe Ratel met informatie van TVE over de open dag op 4 oktober. Dan vertelt Jan Rebel over een rondleiding van kinderen op de Oude Begraafplaats. Een wel heel

bijzondere foto van een Huizer muts stuurde Frans Bianchi op - uit een Sumatraanse krant van 1934! Dan volgt de recensie van 'Uitgetekend, portret van een Huizer visser' geschreven door Dick Schaap. De dialectwerkgroep meldt enige voortgang bij het voorbereiden van het Huizer Dialect Woordenboek en Klaas Schipper vond in het archief een familieboek

van de nazaten van Gijs van Mijndert Rebel en kreeg toestemming daar twee gedichten uit te publiceren.

Dan vonden we een prachtige tekening van breiende Huizer meisjes die in de Katholieke Illustratie van 1899/1900 op de voorpagina stond en gemaakt was door de Duitse schilder Franz Althaus. Het artikel 'In de herfst naar Oud Valkeveen' komt uit het tijdschrift 'Weer en Wind' van maart 1947 en beschrijft een wandeling langs de kust van de Oude Haven naar Oud-Valkeveen in de late herfst, namelijk begin december. Een veel eerdere foto van Oud-Valkeveen is er zo te zien een uit de zomer,

vakantietijd. Er staat geen jaartal bij, misschien heeft iemand een idee? Tenslotte heeft Lies Schaap, naar aanleiding van de optocht die op 25 augustus 1913 door Huizen ging tijdens de viering van 100 jaar Koninkrijk der Nederlanden, een fraai geïllustreerde reconstructie van de tocht gemaakt. Het programmaboekje van de feestelijkheden (zie de Ratel van februari 2014) kwam ook uit de nalatenschap van haar familie. Hartelijk dank voor deze unieke bijdragen.

Veel leesplezier gewenst,
Wendy van Noppen

Stichting Tussen Vecht en Eem - open dag in Naarden

Op zaterdag 4 oktober 2014 organiseert TVE de jaarlijkse Open Dag. Ditmaal is het thema 100 jaar Herdenking Eerste Wereldoorlog tussen Vecht en Eem.

Tijd: 09:30 tot 17:00 uur, in de Vernissage, Fort Werk IV, Dr. Abraham Kuiperlaan 1a, 1402 SB Bussum. In samenwerking met de HK Bussum en het Vestingmuseum Naarden zijn lezingen en excursies georganiseerd rond het thema Eerste Wereldoorlog.

Ontvangst en inschrijving om 09.30 uur.

Er kan een keuze gemaakt worden uit de volgende excursies.

1. Bezoek aan Nederlands Vestingmuseum en rondwandeling Naarden met gids.
2. Vaartocht door vestinggrachten Naarden en bezoek aan Ford Ronduit met gids.
3. Martin Heyne Fietstocht met gidsen van de HK Bussum langs de fortificaties van Naarden en Bussum
4. Bezoek tentoonstelling in Museum Doorn (met bus, max. 30 deelnemers).

Alle excursies kosten € 35*.

Bij de onderste excursie moeten nog de buskosten worden opgeteld: € 10.

*Donateurs van TVE/ HK Bussum en Stichting Vrienden NVM ontvangen € 5 korting.

Aanmeldingen via www.tussenvechtereem.nl

Basisschool de Springplank op excursie naar de Oude Begraafplaats

Jan Rebel

De vraag van een stagiaire van De Springplank kwam bij de Historische Kring binnen om de groep te begeleiden op het kerkhof in het kader van een stageopdracht van enkele stagiaires op de school. We hebben daar positief op gereageerd en op 14 mei 2014 was groep 8c op bezoek bij de Oude Begraafplaats. Op school hadden de leerlingen zich verdiept in de Tweede Wereldoorlog in Huizen. Bij het graf van de drie gefusilleerden heb ik ze het verhaal verteld van de noodlottige afloop

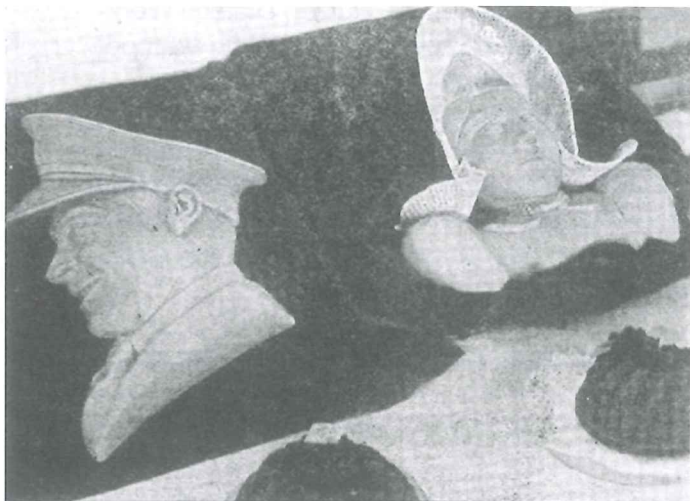
van de actie van deze verzetsmensen. Ook bij het oorlogsmonument werd een en ander toegelicht aan de hand van de namenlijst en hebben we een bezoek gebracht aan de toren van de Oude Kerk om daar te kunnen laten zien hoe op de zoldering van de kerk onderduikers zich verstopt hadden. Op deze manier kwam voor de kinderen op deze morgen het gebeuren tijdens de Tweede Wereldoorlog in Huizen een beetje dichterbij.

Huizer kap als beeldhouwwerk?

Bakkers als beeldhouwers

Een foto uit *De Sumatrapost* van 13-08-1934 met als ondertitel: *Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de afdeling Zeist van den Ned. Bakkersbond werd aldaar een tentoonstelling gehouden. Tot de inzendingen behooren "de Prins van Wales" en "Meisje uit Huizen". De Prins lijkt wel vrij goed, maar het meisje uit Huizen is het sprekend.*

Frans Bianchi stuurde dit krantenknipsel op met de vraag of de weergave van deze kap wel klopt? Is dit de dracht van Huizen? Het is grappig omdat dit berichtje in een krant in het toenmalige Ned-Indië staat. Maar hoe zou het daar terecht zijn gekomen?

BAKKERS ALS BEELDHOEWERS. Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de afdeling Zeist van den Ned. Bakkersbond werd aldaar een tentoonstelling gehouden.—Tot de inzendingen behooren „de Prins van Wales“ en „Meisje uit Huizen“. De Prins lijkt wel vrij goed, maar het meisje uit Huizen is het sprekend.

‘Uitgetekend, portret van een Huizer visser’

geschreven door Dick Schaap

Na zijn historische artikelen en het boekje over de geschiedenis van de botter HZ 45, heeft Dick Schaap een aantal verhalen over zijn voorouders verwerkt tot een roman over een ondernemende Huizer Zuiderzeeschipper van middelbare leeftijd. Zijn leven als visser gedurende de week, met alle wederwaardigheden van dien, speelt zich af buiten het dorp en wordt geplaatst naast het leven in de weekenden waarin Willem Smit terugkeert in zijn gezin en de Huizer dorpsgemeenschap. In beide speelt zijn protestantse geloof een rol. Daarnaast zijn de totstandkoming van de haven van Huizen in 1854 en enkele van de moeilijkheden die daarvoor overwonnen moesten worden in het verhaal geïntegreerd. De haven is er uiteindelijk toch gekomen en heeft het dorp welvaart gebracht, al waren het in de eerste tijd voornamelijk buitenstaanders die investeerden in de bedrijven aan de haven. De Zuiderzee was van het grootste belang voor Huizen als toegangsweg naar de wereld – Monnickendam was in veel opzichten vertrouwer en dichterbij dan bij voorbeeld Naarden - en dat is niet verzonnen. Voor zover ik kan beoordelen kloppen de historische feiten tot in details.

Dick Schaap heeft een aardige en geloofwaardige poging gedaan om de losse verhalen uit zijn familie te bundelen tot de geschiedenis van één persoon. Achter in het boek zijn zowel een woordenlijst toegevoegd als een korte historische toelichting op “Huizen - het dorp, de haven en de visserij in de 19e eeuw” (met illustraties).

Wendy van Noppen

‘Uitgetekend, portret van een Huizer visser omstreeks 1850’ door Dick Schaap.
Uitgegeven door BDU Boeken, BDU Media, Barneveld, 2013
ISBN nr.978-90-8788-205-1 - € 17,50

Van de dialect werkgroep

U bent vast nieuwsgierig wat de stand van zaken is wat het Woordenboek Huizer Dialect betreft. Om te beginnen hebben we inmiddels contracten met onze hoofdsponsor Kringloopwinkel Huizen en met de lexicograaf Stephan de Vos. Deze contracten zijn verzorgd door accountantsbureau Schuiteman. De digitalisering van het archief van de Huizer Dialect Werkgroep uit de jaren zeventig en tachtig verloopt voorspoedig. We zijn al over de helft.

Op 1 september is de eerste bijeenkomst geweest met Stephan en een groep dialectsprekers. We mogen de ruimte gebruiken van Ontwaakt op Bakboord. Regelmatig hebben we overleg met drukkerij Bout, waar ook documenten geprint kunnen worden.

Hieronder vindt u een dialectverhaal van Klaas Schipper.

Ineke van Herwerden

De leste keer vur de vekantie dat de HKH in de kelder van 't Huizer museum zat, was ik daer effetjies en zag too een bookie langust kómmen van de naezaeten van Gijs van Mijndert (Rebel).

Óp de vurkangt staet: "Om de herinnering aan onze voorouders levend te houden" "uitgegeven ter gelegenheid van de familiereünie op 29 mei 1999".

't Bookie geeft een overzicht van de reünies van 1990 en 1993.

Dan kómmen de ofstammelingen van Gijsbert Rebel, 3-4-1892 - 5-2-1963 en Klaasje Bout, 18-4-1974 ësturven. Ze binnen ëtrouwd óp 21-10-1916 in 't darp. Vier generaties binnen uitëpleuzen. Dan staen d'r 12 vurhaaltjies in, waarónger een bijdrage van Mijndert van Gijs van Gijs van Mijndert. Dee het van 1-7-1943 tot an de bevrijding in Duislangd in krijgsgevangenschap ëzeten en het een dagbook bijëhouden. 't Het oëk ooit in de Huizer krangt ëstaen.

Dan staen d'r nog wat femielje kiekies in en óp 't lest nog wat versies dee Evert Wiesenecker ëschreven het. Twee van dee versies hettie óp hum z'n menier in 't Huizers ëschreven. Ik het de schrijfwijze een bietjen annëpast ómdat dat nou éénmol vastlait. Oëk vur 't Huizers.

Furnuislied (2) Ter gelegenheid van een bruiloft in de femielje Rebel.

Waaróm duurt 't toch zoë lange weer,
In dee schuur, daer óp 't furnuis?
Zuchten Jannie, Klaas en Lijs,
Tuurlijk, 't is weer Jaan en Gijs.

Ellek wul een beurtjen hemmen,
In de gang is 't koud en grijs,
En de keuken is te klain oëk,
Mar óp 't furnuis zit Jaan mót Gijs.

Hallëf tien kijkt ze al óp 't klokkie,
Stooët ze zachies teugen z'n béën,
Haastig drinkt tie dan z'n slukkie,
Altooes is tie nómmer één.

En daer blijven ze dan vrijen,
En de aren vreeslijk kwaad,
Staen dan óp de gang te strijen,
Want zoë wurdt 't altooes laat.

Dan kómt moeder óm 't hoekie,
Kwaad ómdat 't zoë laat al was,
En dan staen ze nog te vrijen,
Tijd hoor, 'k mót hier bij 't gas.

Aindelijk krijgen ze een huissie,
En nijt één dee dat betreurt,
Kómt t'r ruimte óp 't furnuissie,
Kómt een aar oëk an de beurt.

't Tweede lied is 't Rebellen reünielied dat Evert Wiesenecker ëschreven het vur de eerste reünie in 1990. 't Is een bietjen annëpast vur 1999. Hierónger 't resultaat.

Loëpen wij deur 't darp, dan is t'r wel een mins of man,
Dee nieuwsgierig vragen wul naer één ónzer van-der-van.
Vroog of laat vraagt dee dan wel:
van wéël bin je d'r één,
En dan zeggen wij metéëne:

1e Refrein.

*'k Bin d'r één van Gijs van Mijndert,
Jij, d'r één van Gijs van Mijndert?
Taaten, nou kan ik 't zelf oëk héël goeëd zien,
't Gezicht dat lait t'r in.*

*Eerst kwammen twee maiden,
Adriaantje en Jannie.*

Dee mósten later hellëpen en dat viel nijt mie.
Wat later kwammen Mijndert en z'n eerste
breurtje Henk,
En dat was een groët geschenk.

1e Refrein

En too Gerrie en de eerste Gijs van Gijs.
Pietjen d'r achteran en oëk kwam Klaas nog
óp de lijst.
En zoë klunk 't vaker deur 't ouwe darp héen:
Van wéël bin je d'r toch één?

1e Refrein

Too kwam Anna Nella en too Aaltjen,
weer een maid.
En mót dee twee was 't nog altooës nijt ëzaid.
Nog kwam Dirrek, Jan en Bets, de lieveling
van 't stel.
En oëk zij wist 't dan wel.

1e Refrein

Dan zingen de tweede en darde generatie. In

't Nederlangs, mar dat hem ik mar in 't Huizers
ëschreven.

En dat twaalftal brocht weer voort,
een héële groëte kijerschaer,
Nette stadse kijer en d'r lui praat
is d'r oëk naer.
Oëk al praten wij 't dialect jammer
genógt gien meer,
Pramberen we 't toch een keer.

2e Refrein

'k Bin van - van Gijs van Mijndert,
Bel heerokken, bin jij van Gijs van Mijndert?
Taatjen, nou kan ik 't zelluf
oëk héël goeëd zien,
't Gezicht, dat lait t'r in.

Met dank an de naezaeten van Gijs van Mijndert en met name Jan van Mijndert van Gijs van Gijs van Mijndert, vur de toestemming óm de versies te maggen publiceren in "De Ratel".

Klaas Schipper

(Klaas van IJs van Jaap en Janne van IJzuk)

Tekening van Huizer breischool 1898 door F. Althaus

Op de voorplaat van de Katholieke Illustratie van 1899/1900 prijkt deze fraaie tekening van F. Althaus. Een bijzondere vondst. Red.

Franz Friedrich Wilhelm ('Frans') Althaus werd op 26 juni 1870 geboren in Frankfort aan de Main in Duitsland. Hij woonde en werkte daar tot 1896, daarna in Amsterdam van 1896 tot 1903 (tijdelijk in Laren NH in 1899), dan in Zutphen tot 1906, Den Haag in 1906-1907, en vertrok op 19 maart 1907 naar Delft. Hij schilderde en tekende figuren, boereninterieurs enz. Hij overleed in 1907. Na zoeken op internet bleek Franz Althaus nog meer Gooise (Huizer?) kinderen geschilderd te hebben tijdens zijn tijd in Laren. 'Blijde jeugd' is de titel van een schilderij voorstellende een meisje staand naast een klein kind in een 'ton'. Gesigneerd F. Althaus, Laren, Holland.

In de herfst naar Oud-Valkeveen

Dit is een gedeelte van een reeks artikelen geschreven door Rinke Tolman en gepubliceerd in 'IN WEER EN WIND' van maart 1947 (9e jaargang nr. 10). Dit was 'een geïllustreerd maandschrift, gewijd aan natuurleven, reizen, volkskunde en buitensport, onder redactie van Rinke Tolman, ds. J.L. van Schaick en Jan P. Strijbos'. Helaas hebben we alleen dit nummer van In Weer en Wind, en daarmee alleen het derde deel over de herfst, maar in hetzelfde nummer staan de verslagen van latere wandelingen langs de Gooise kust in de maand december op 14, 21 en 30 december 1946. Deze laatste drie houdt u te goed. Red.

(7-12-'46). In de veertien dagen, die er weer verliepen, gebeurden er in natuurhistorisch opzicht geen opzienbarende dingen. Het weer was veranderlijk: blauwe, zonnige en zachte dagen wisselden af met kille, grijze of wel nevelige. Soms stond er een stijve bries, de hagelstenen kletterden een enkele keer neer en de regen was over 't algemeen overvloedig. Een schaars vleugje vorst - alleen in de nacht van 4 op 5 Dec. - had maar weinig om het lijf. Het gebeurde soms, dat de ochtendhemel vol gepenseeld was met fantastische kleuren: bloedrood, purper, paars, violet, zeegroen; scherp tegen deze feestelijke verven kwamen de silhouetten van de huizen en de donkere minutieuse etslijnen van het kale geboomte uit.

De kleine wintervlinder verscheen zo nu en dan weer op de verlichte ruiten, de noklijnen der huizen waren versierd met zingende spreuwen en door de tuinen vonden weer, begeleid door monter stemgerucht, de ommegangen der goudhaantjes en mezen plaats. Veeltalig en met luid, opgewekt gekef zwierden de kauwen 's ochtends naar de fouragerterreinen, 's avonds naar de slaappleatsen.

Tegen de muren geelden de bloemen der vroege jasmijn, er vielen nog warme fluwelen kleuren zowel van Antirrhinum als muurbloemen te bewonderen en de goudbloemen deden nog steeds volhardend orangistisch. Buitenlandse Geum's stonden er in de perken nog fleurig bij en dat gold ook voor primula's, chrysanten en gekweekte hei. Al deze planten bloeiden nog met Sinterklaas, toen zich eveneens knopherik,

duizendblad, boterbloem en madelief, groen streepzaad, herderstasje, gras- en vogelmuur met bloemen tooiden. Straatgras, dagkoeksbloem, boerenwormkruid en kleine brandnetel mogen wij ook niet vergeten. En dan is de opsomming stellig nog niet eens volledig.

Er valt geen zuchtje te bekennen, als wij in de fletse ochtend weer op weg zijn naar de Gooise kust. Vandaag reizen wij met de tram door naar Huizen, dat ten Oosten van Naarden aan het IJselmeer ligt: wij lopen door het dorp der witgehuifde vrouwen met haar blauwbonte schorten. Bij de Balatumfabriek ruikt het lekker: lakgeuren dringen in onze neus. In de buurt van de haven heerst nogal wat industriële bedrijvigheid. Er wordt pottenbakkerij beoefend en ook kalkovens zijn er in actie.

Wij lopen de pier op, waar tussen het bazalt nog overal de bloemen der kamillen oplichten en waar tot onze verbazing een paar pollen fluitekruid buitengewoon opgetogen staan te bloeien, alsof zij de lente of de zomer in het hoofd hebben. Dovenetel is er ook nog in overvloed aanwezig. Aardig is het de vorm met rose bloemen te vinden. Aan de voet van de pierglooiing kunnen wij weer getuigen zijn van de hardnekkige bloeidrift der zulte, één dier planten staat nog volop in knop temidden van een flink veld moerasandijvie, die de bloei al achter de rug heeft, maar de aandacht trekt door de frisgroene, forse bladeren.

Het duurt echter niet lang of wij laten letterlijk de planten links liggen. Wat ons boeit, zijn de vogels, die het grijze water stofferen. Op vorige tochten hadden wij reeds kennis gemaakt met de zwanen: het waren toen enkele tientallen, die als blanke bootjes op het stille zeevlak dreven; nu is het IJselmeer met die witte forse verschijningen als bezaaid: wij tellen vele honderden individuen en ook nu schuilen er weer verscheidene bruingrijze jongen onder. Wij krijgen de indruk, dat de exemplaren, die wij nu waarnemen, veel minder schuw zijn dan die van onze voorafgaande excursies. Onophoudelijk joelen en huilen de stemmen der kloeke wintergasten en daartussendoor klinken telkens de fluittonen van voorbijvliegende wulpen. Rotganzen lopen er eveneens ijverig te fourageren.

Bakkerij H. Kruijmer B.V.

**Specialiteit in Huizer
speculaas en ontbijtkoek**

**Hellingstraat 14 • Huizen
Tel. 035-5253368**

KWEKERIJ SPILT

**EENJARIGE ZOMERBLOEIERS
& PRACHTIGE BASKETS
UIT EIGEN KWEKERIJ**

GROENTE- EN KRUIDEN PLANTEN

RUIJ ASSORTIMENT TUINPLANTEN

WWW.KWEKERIJSPILT.NL

Huizerstraatweg 2, 1411 GN Naarden, 035-6949288

**ALS U GEEN
TIJD TE VERLIEZEN HEEFT...**

**Als het om uw woning gaat gaan ze bij
Hagedoorn-makelaars n t een stapje verder,
lopen ze n t wat harder. Als dat n t is wat u
nodig heeft bel dan 035-526 69 10**

**Eemlandweg 2 | 1271 KS Huizen
T 035-526 69 10 | F 035-526 65 89 | info@hagedoorn-makelaars.nl
www.hagedoorn-makelaars.nl**

Damesmode „De Gunst”

*Een vertrouwd adres
in een nieuw jasje.
Een kijkje is zeer
de moeite waard.*

Damesmode „De Gunst”

Lindenlaan 7, 1271 AV Huizen, 035 - 5253747

Frank Walder - Setter Lady - Freya - Sommermann -
Toni - Sylbo - Zerres - Gelco - Freetex - Lebeck

Vleeswaren van **NICO & ALIE KLEIN** Groot in kwaliteit

Kaaphoornstroom 20, Tel. (035) 526 23 15
Beursweg 16, Tel. (035) 525 38 32
HUIZEN

**Donderdag op de markt in Bussum,
Wilhelminaplantsoen.**

**Zaterdag op de markt in Huizen,
Oude Raadhuisplein.**

De Meenthoeve Meentweg 52 - 1271 PX Huizen

In een monumentaal boerderijtje geven wij kooklessen in de Franse-, Italiaanse-, Thaise-, Indiase-, Spaanse- en Chinese keuken.

Verder verzorgen wij catering van:

- Borrelhapjes
- Buffetten
- Schotels
- Recepties

Ook koken wij een 3- of 4-gangen menu bij u thuis vanaf 6 personen.

Voor informatie en bestelling:
Tel.: 035-5265026
E-mail: meenthoeve@zonnet.nl

Guido Sterk

J u w e l i e r

Oude Raadhuisplein 3 - Huizen

**IJzersterk in gereedschap,
techniek, veiligheid en service**

Vuurwerk

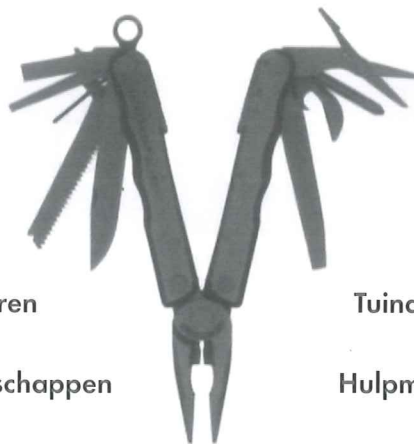
Beslag

Deuren

Sleutels

IJzerwaren

Gereedschappen

Electra

Horren

Sanitair

Tuinartikelen

Hulpmiddelen

Beveiliging

Vos IJzerhandel

Middenweg 21 - 1271 AS Huizen
Telefoon 035 - 52 534 87

www.vosijzerhandel.nl

sinds 1908

VAN DEN TOL

o p t i c i e n s

Oude Raadhuisplein 4, 1271 RH Huizen

Tel. 035 - 525 38 55

plein@vandentolopticiens.nl

Oostermeent-Oost 84, 1274 SN Huizen

Tel. 035 - 525 38 53

oostermeent@vandentolopticiens.nl

www.vandentolopticiens.nl

Traditie in kwaliteit

HAN LANDMAN

TOPSHOE.NL

Lindenlaan 3 • 1271 AV Huizen • tel 035 52 51185

van **Bommel**
SUPERIOR SHOES
SINCE 1734

IETS TE VIEREN?

theater, jubilea, trouwlocatie, bijeenkomsten, recepties

Hellingstraat 9, 1271 VA Huizen

T: 035 525 62 52

E: boerderij@spant.org

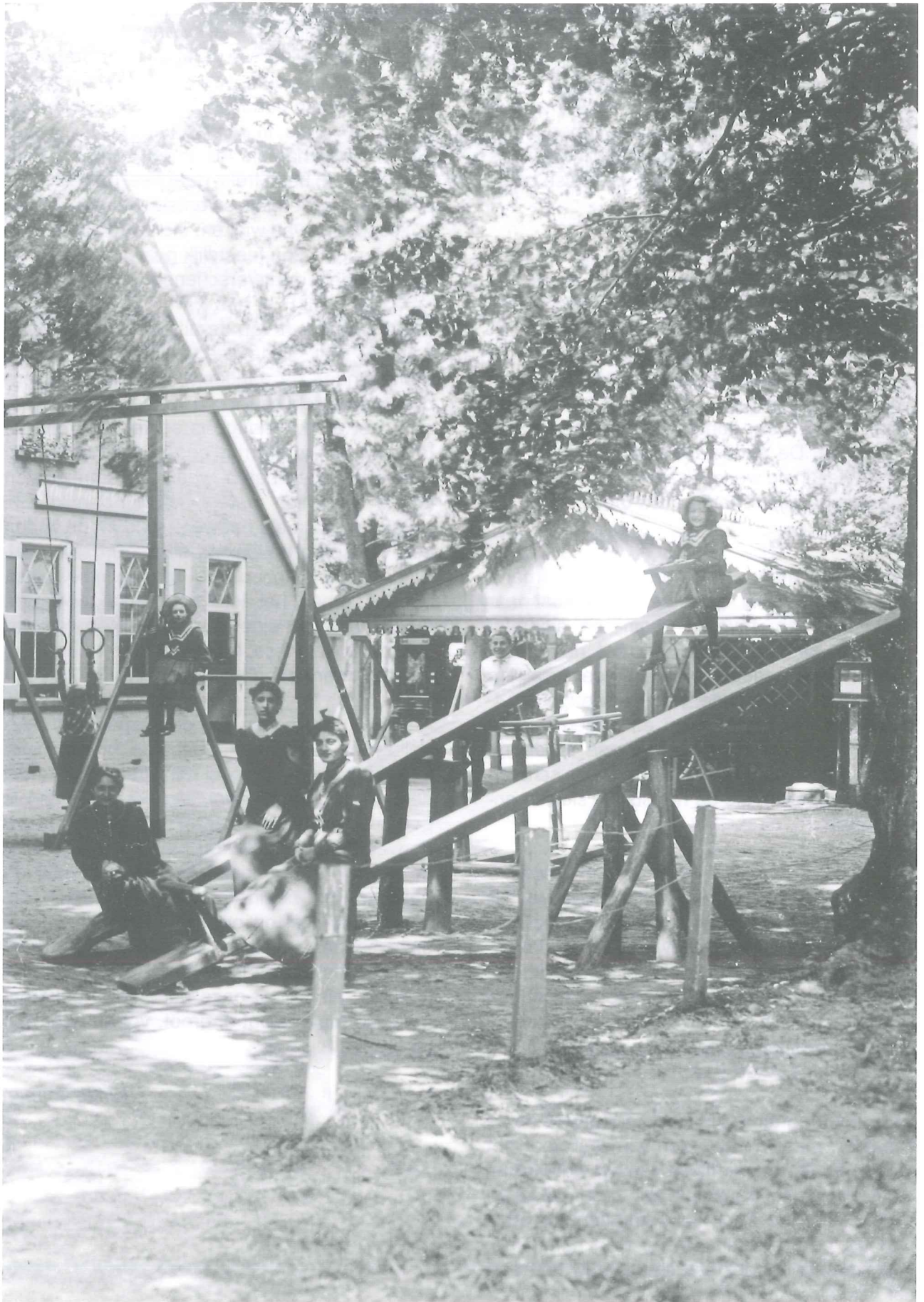
I: www.deboerderijhuizen.nl

Westland Verzekeringen
Makelaars in Assurantiën

Golfstroom 18
Postbus 38
1270 AA Huizen
Tel.: 035 5261370
Fax: 035 5240384

Westland Verzekeringen Digitaal
info@westland-verzekeringen.nl
www.westland-verzekeringen.nl

De Uitspanning Oud-Valkeveen in de zomer (jaren 20?)

Links, voor het drasse, ruige of slijkige oeverge-
deelte, waar wij weer verscheidene watersnip-
pen, maar ook schichtige graspiepers opjagen
en waar in een vochtig weite de blaartrekkende
boterbloem nog braaf te bloeien staat, etaleren
zich in grote, overwegend blanke groepen, de
kokken, zilvers en mantelaars, terwijl er tevens
een half dozijn bontgekleurde, gracieuse berg-
eenden zijn kostje ophaalt.

Toen wij op de pier stonden, had het er even
de schijn van dat onze tocht in het water zou
vallen: het begon te regenen en de hele atmo-
sfeer werd vaal en wazig, maar, gelukkig, blijft
het bij een dreigement: in een ommezien houdt
niet alleen de regen op maar bovendien breekt
plotseling de zon door, de wolken zakken ge-
leidelijk weg en er komen brede banen blauw
in de lucht. De atmosfeer wordt ondanks een
zekere heiligheid werkelijk behagelijk en zelden
smaakte de pijp Amerikaanse tabak lekkerder
dan nu.

Wij trekken thans, met aan onze linkerhand
het hoge vasteland, langs de Gooise kust naar
Oud-Valkeveen: tevoren begin- en eindpunt
van onze omzwervingen. Uit het riet en de
overige hoge vegetatie vliegen weer groepjes
groenlingen op, ronde patrijzenvleugels rof-
felen voor onze voeten op en in een wilg zit
met grote verwonderde ogen een roodborst
ons aan te kijken. Telkens klinken er schoten
uit jachtgeweren, die de herfststille slechts ac-
centueren.

Op het slik en het zand liggen de van boord ge-
spoelde bieten nog steeds in flinken getale. Wij
zien, dat ze door talrijke bonte kraaien met hun
sterke snebben worden bewerkt, terwijl ook et-
telijke de vraatsporen van konijnen vertonen.
Zo mogen de teloorgegane bieten dan al niet
den mens en zijn vee ten goede zijn gekomen,
niettemin profiteren de vogelen des hemels en
de dieren des velds ervan.

Wij noteerden al de bloei van de onvermoeide
zeeaster; maar ook worden wij weer voor het
onverwoestbare optimisme van het waterkruis-
kruid geplaatst; trouwens, wij zagen al even
buiten Naarden door de tramruiten de plant
prachtig geel bloeien. En op weg naar Oud-
Valkeveen is het ook steeds opnieuw het rood
der reigersbekbloemen, die onze belangstel-
ling heeft. Het zand is schitterend versierd met
de bekoorlijke rozetten van deze plant.

Mochten wij in den beginne al getroffen worden
door de numeriek sterke zwanenbevolking der
voormalige Zuiderzee, niet minder frappeert
ons op onze verdere wandeltocht de talrijkheid
der talingen en eendachtigen: vele honderden
van deze vogels, in een mate als wij tot dusver
nog niet waarnamen. Als er een verkeersvlieg-
tuig over hen heen trekt, gaat heel de geduchte
bende op de vleugels en ontstaat er een ruising
en kleppering van wieken, die aan windgedruis
doet denken. Een feestelijk gezicht al die vrije,
rappe vogels, zonoverschenen.

Daar in de buurt van de uitspanning Oud-Val-
keveen, vlak bij de zee, trekken tevens een
aantal lindes de aandacht, waaruit - een ou-
derdomsverschijnsel? - de koppen zijn verdwe-
nen. Het merkwaardige is echter, dat rondom
de stam als een warrige bosschage honderden
loten zijn opgeschoten, waarvan sommige een
lengte van enige meters hebben bereikt. Die
twijgen vormen als het ware rondom de lindes
een veelspijlig traliewerk, een soort staketsel.
Eigenaardig is het ook, dat zo diep in de herfst,
nu de bomen het loof hebben afgeworpen,
niettemin verscheidene van die loten versierd
zijn met prille, frisse, groene bladeren. Een ver-
traagd of vervroegd lentegebaar?

Als wij op het terrein van de uitspanning Oud-
Valkeveen aankomen, roept de boomkruiper
luid, helder en herhaald zijn 'tiet-tiet-tiet'. Wij
nemen ons traditioneel afzakkertje - 'dat is
goed voor mijn natte voeten', zegt Wim, die on-
derweg de sprong te kort nam en in een sloot
belandde - en wandelen welgemoed naar de
halte aan het begin der Valkeveenselaan. De
ponies staan al op ons te wachten om even
onze handen te likken. En dan brengen tram
en trein ons weer naar Soest. Het is nog maar
half zes, als wij tot onze penaten terugkeren,
maar de maan staat al groot, vol en gaaf aan
de hemel.

Rinke Tolman

(Wordt vervolgd.)

Optocht

Er was eens een man in Huizen - een grappenmaker - die zei: "Als alles meeloopt, dan hebben we morgen optocht....."

Op maandag 25 augustus 1913, zo hebben we kunnen lezen in De Ratel van februari 2014, was het feest in Huizen. Het dorp vierde, net als elders in het land, 'Neerlands 100 jarige onafhankelijkheid'.

Eén van de activiteiten op die feestdag was een Optocht! En wat voor één! Een geweldig aantal deelnemers - zo hebben we gelezen - van herauten, militanten, koetsen, fanfare, historische figuren, mensen in klederdrachten, presentaties van vele verenigingen en koren. Het moet indrukwekkend geweest zijn.

Loopt u mee?

In de oranjekleurige brochure met het feestprogramma wordt de te volgen weg van de optocht door het dorp beschreven. Het dorp Huizen van 1913. Het is boeiend, maar ook prikkelend om 100 jaar later, in 2014, deze beschreven weg nog eens te volgen. Echter.... anno 1913 hadden de meeste wegen, straten en paden - behoudens enkele hoofdwegen, zoals de Havenstraat, Lindenlaan, Voor- en Achterbaan - in Huizen nog geen naam! Men hanteerde een zogenaamde wijk- en huisnummering. Bijvoorbeeld A95 of C 30. Pas in 1922 schreven Burgemeester en Wethouders aan de gemeenteraad dat "zich reeds geruime tijd de wenschelijkheid deed gevoelen om alle wegen en straten in deze gemeente namen te geven". Vervolgens werden de beoogde wegen in een Nota steeds omschreven, op de wijze die ook eerder gebruikt werd in 1913 in de feestbrochure. Een voorbeeld: "Wij stellen u voor: Den weg beginnende aan de Havenstraat bij Klaas Keijer, loopende langs den Oostkant van den voormaligen Molenberg, H. Kos Lzn, Dirk Kos Dzn, Coöperatieve Mandenmakerij, boerderij Jan Vos Lzn (Oostzijde), Gerrit Snel Gzn, Barend Mulder (Zuidzijde), Gerrit Magrijn (Zuidzijde) Jan

Speets tot aan den Zeeweg (2e Woningbouw): de naam te geven "VISSCHERSSTRAAT".

De route voor de optocht van 1913 werd op eenzelfde manier aangeduid. Met voornamelijk de namen van de aanwonenden.

De vraag rees nu: kunnen wij honderd jaar later, in 2014, nog nagaan welke route men toen heeft gevolgd? Herkennen wij de namen van de mensen en de plaatsaanduidingen van 1913 nog? En zo ja, hoe zien veel plekken in het z.g. oude dorp er heden ten dage uit? Wat is bewaard gebleven? Wat is weg? Wat is veranderd?

Mijn broer en ik zijn er mee aan de slag gegaan. En het was leuk om te doen. Sommige stukken van de route waren gemakkelijk, maar enkele leverden wat problemen op. Uiteindelijk denken we erin geslaagd te zijn de hele te volgen weg in kaart te kunnen brengen.

Het zou de moeite waard zijn om steeds van elke genoemde plek een oude foto te laten zien en tevens één van de huidige situatie. Maar dat lukt niet en zou ook te veel ruimte in De Ratel opeisen. Daarom beperken we ons tot enkele foto's, de plattegrond van 1913 en de straatnamen van nu. Dit aan de hand van de beschrijving van 1913.

1. Vanaf het feestterrein: dat was Het Harde. Gelegen tussen de huidige Baanbergenweg en de Havenstraat.

Begin Langestraat, bij het "Tolhuisje"

2. Havenstraat tot aan de Wed. H. Kruimer: dat wil zeggen tot daar, waar de Havenstraat afbuigt naar het westen, bij het z.g. tolhuisje. Wij volgen echter nu de
3. ? Langestraat, tot aan Gerrit Jan van den Born: Hier laat zich onze kennis, te weten: "wie was dat en waar woonde hij", in de steek. Wie weet dit wel? Hoe dan ook, we vervolgen onze weg aan de hand van de volgende aanwijzing:
4. Achter vischrookerij W. Veerman: d.w.z.: komende vanaf de Langestraat, overgaand in de Vijfhoekstraat, passeren we nu links de Hangenweg. De rokerij W. Veerman ("Willem van IJzik") stond daar ooit links, omsloten door de Vijfhoekstraat, E. Ludenstraat en Valkenaarstraat. De stoet ging verder over de Vijfhoekstraat, boog vervolgens rechts af

5. Langs Zuidzijde huis P. Spilt. Daarmee zijn we op de Plaveense weg gekomen, vervolgen die
6. Tot aan de Lindenlaan tegenover P. Keijer De vraag is: wie was die P. Keijer? Aan de Lindenlaan woonachtig? Of nog op de Plaveenseweg? De stoet gaat nu over de:

7. Lindenlaan, om de hoek J. Hoogvorst. Dit is een oh zo bekend punt in het oude dorp! Er zijn vele foto's van deze kruidenierswinkel, al of niet met de eigenaars voor de deur.

Dan verder over de Kerkstraat langs het

8. Gemeentehuis. Ja, in 1913 was dat het karakteristieke gebouw met - toen - een dubbele bestemming, t.w. gemeentehuis en postkantoor. Een gebouw dat nooit had mogen verdwijnen! Enfin, er is en wordt wel meer vernield in het Oude Dorp, maar dat is geen excuus.

We gaan weer verder:

9. Om de Hervormde kerk. Dus om de kerk bomen heen een heel klein stukje Havenstraat, om dan direct links af te slaan
10. Langs de Pastorie, de Oranje Weeshuisstraat in en ook langs het
11. Weeshuis. Kerk, pastorie en Weeshuis zijn ook in 2014 nog heel bekende - en gelukkig, min of meer, gebleven - gebouwen. We vervolgen nu de route van de stoet, over de Oranje Weeshuisstraat, langs

12. ? H. Brasser Wzn: was dat het huidige Dienstencentrum? Of woonde er elders - hetzij aan de Oranje Weeshuisstraat, hetzij verderop aan de Zeeweg, een H. Brasser Wzn?? Wie helpt ons? De volgende aanwijzing is dan

Vissersstraat 100

13. Langs ten zuiden Hendrik Jongerden Jzn. Na enig denk- en puzzelwerk is dat het huis van de rietdekker, "Hein Dekker", geweest. Het huidige pand Vissersstraat 100. De stoet ging dus op de Zeeweg rechts af, de Vissersstraat op.

En dan langs

14. G. Magrijn. Gerrit Magrijn was bakker en woonde, met zijn winkeltje even verderop.

Voorheen huis van Gerrit Magrijn

Het stond aan de noordwestelijke zijde van de kruising Noorderweg -Vissersstraat. Vervolgens zeggen de routemakers:

15. ? Langs Gers Teeuwissen. Moeten we hier denken aan Gerardus/Gradus Teeuwissen? In 1913 wist kennelijk iedereen wel wie hier werd bedoeld en om welk huis het ging. Toch moet het een huis zijn dat logischerwijs in de route staat tussen Gerrit Magrijn en verder op de

16. Achterbaan, tot huis Burgemeester. De Achterbaan had al een naam in 1913. En het huis van de burgemeester, dat stond op de zuid-westelijke hoek van de Lindenlaan en het tegenwoordige Oude Raadhuisplein. Ook dit was een karakteristiek huis dat in zijn leven verschillende bestemmingen kreeg: burgemeestershuis, gemeentehuis, Leeszaal. Er zijn ook veel foto's van gemaakt. De stoet maakt nu een draai van 180 graden, de Voorbaan op.

17. ? Voorbaan tot H. Wouda. Waar was dat en wie was dat? Hoe dan ook, het gaat rechtdoor weer de Zeeweg op en dan de Hellingstraat?... Noorderweg?... want, zegt de routeaanwijzing: (weer)

18. ? Langs Gers Teeuwissen en

19. (= 14) G. Magrijn en dan - denken we - de Vissersstraat oversteken, Noorderweg aanhouden en bij de Botterstraat rechts af. - De laatste aanwijzing is dan:

20. Rookerij P.Veerman naar feestterrein, alwaar de stoet wordt ontbonden. P. Veerman, dat was de hangen van "Piet van Aart", waar later aan de Botterstraat de Mayonna stond. En nu, in 2014 zich het Jotterpad bevindt. Het feestterrein tenslotte was op Het Harde. Zie boven.

In 100 jaar is er veel veranderd in het aanzien van het dorp, ook in het oude dorp. Dat kan ook niet anders. Het dorp is geen museum. Toch bekruipt je op zo'n tocht door het dorp het gevoel dat er veel anders had gekund!

Een heel in het oog springende verandering in het oude dorp is het verschijnsel van de hoge heggen! Vroeger oogde het dorp veel meer "open". De erven waren veelal afgescheiden door een hek(je). Of een lage heg. Tegenwoordig zijn de woningen bijna allemaal omgeven door, soms manshoge, heggen! In een tijd waarin het er soms op lijkt dat mensen hun 'hele hebben en houden' op internet zetten, kruipt men thuis achter een heg weg! Merkwaardig! Veiliger?

Lies Schaap, Ede

Als er wat te vieren valt, even naar uw slijter

Wijnhandel-slijterij

RELATIE-GESCHENKEN

Anno 1936

in 't Hart van Huizen

Achterbaan 36, 1271 TZ
Tel. 035 - 525 33 84

*Verhuur complete mobiele BIERTAP-INSTALLATIE,
glaswerk etc.
Dé adviseur van gastvrije mensen.*

DE LANGE HUIZEN

VOORBAAN 17 HUIZEN WWW.DLNG.NL

VOORBAAN 35, 1271 RR
TEL. (035) 525 33 09

MTCHUIZEN

Uw specialist
in houding en beweging

Praktijken in Huizen voor:
Fysiotherapie, Oefentherapie en
Ergotherapie.

Schaepmanlaan 5,
Hugo de Grootseingel 1,
De Ruyterstraat 7.

www.mtchuizen.com | 035 52 41 389

Riool verstopt?

Bel 035 - 525 23 19

24 uurs
service

Snelle ontstoppingsdienst voor particulieren, bedrijven en overheid

Leidinginspectie met behulp van camera

Stankoverlast opzoeken zonder breekwerk

Aanleg, vervangen en reparatie van riolen

Reinigen van hoofdriolen en straatkolken

Onderhoud en reparatie van pompen en rioolgemalen

Ledigen en reinigen van olie-afscheimers

Ledigen en reinigen van vetafscheimers

Eigen verwerkingsinstallaties voor div. afvalwaterstromen uit rioolssystemen

www.teeuwissen.com

Bestevaer 50, 1271 ZA Huizen Tel. 035 - 525 23 19 Fax 035 - 524 09 82
Mercuriusweg 39, 3771 NC Barneveld Tel. 0342 - 425 678 Fax 0342 - 425 677

TEEUWISSEN
rioolreiniging